

Nederlandse deelname aan ALIE-project beperkt Europese groene onderwijsinstellingen leren van elkaar

In het ALIE-project delen groene onderwijsinstellingen uit veertien Europese landen hun ervaringen met nieuwe vormen van leren en lesgeven. Naast de op de website vermelde voorbeelden van nieuwe initiatieven komt er eind dit jaar een doos met hulpmiddelen beschikbaar.

In december 2004 is het Leonardo da Vinci netwerk project ALIE gestart. De behoefte aan dit project ontstond tijdens de halfjaarlijkse EUROPEA International bijeenkomsten waarbij telkens weer dezelfde problematiek opdook: in geheel Europa kampen groene onderwijsinstellingen met een dalend leerlingenaantal en ongemotiveerde studenten en docenten.

ALIE staat voor Authentic Learning In land-based Education. Projectleider Ton Stok vertelt dat onderwijsactiviteiten waarbij leerlingen en studenten leren in de echte wereld onder de noemer authentiek leren vallen. Dit kan plaatsvinden bij bedrijven, instellingen maar ook op scholen zelf. In ALIE bespreken groene onderwijsinstellingen uit veertien Europese landen hun ervaringen met nieuwe vormen van leren en lesgeven. Bij de bijeenkomsten ligt het accent op het nieuwe leren en de veranderende

Ton Stok: "Nederlandse inbreng kan beter"

Creatief binnen keurslijf

Leerlingen van een Hongaarse school leerden tijdens klassikale lessen alle facetten van de wijnproductie. Een andere aanpak leek onmogelijk, omdat de Hongaarse overheid het lesprogramma en de manier waarop docenten de lesstof overbrengen volledig voorschrijft. De docenten van deze school kozen toch voor een kleine verandering in hun aanpak. Ze gaven de kinderen van wijnboeren de gelegenheid zelf druiven mee naar school te nemen en boden hen de gelegenheid honderd liter wijn te produceren. De leerlingen verzorgden de

productie, bottelden de wijn en hadden de verantwoordelijkheid voor het etiket en de marketing. Dat het slechts om bescheiden hoeveelheden ging deed volgens de begeleidende docenten niets aan het leereffect en hun motivatie af. Op een speelse manier leerden ze alle facetten van het vak kennen. Stok: "Ook in Nederland krijgt de wijnbouw langzaam gestalte en sommige aoc's anticiperen hier al op. Daarnaast kunnen we van deze scholen leren dat het ook binnen een strak keurslijf mogelijk is creatieve ideeën te implementeren."

Wijnbouw als inspiratiebron voor Nederlandse groene onderwijs

rol van de docent en van schoolorganisaties. Dankzij ALIE kunnen de leden van Europea Internationaal van 550 groene onderwijsinstellingen nieuwe onderwijsontwikkelingen en innovaties inventariseren en delen. Het uiteindelijke doel is het onderwijs en de docentenopleidingen aantrekkelijker te maken voor de deelnemers. Stok vertelt dat schoolorganisaties in de deelnemende landen hun eigen aanpak kiezen, omdat het onderwijsbeleid in de diverse landen verschilt. Dit biedt volgens Stok ook voordelen: "Dat maakt deelname aan ALIE

juist interessant en garandeert een keur aan innovatieve ideeën. De deelnemers integreren de meest haalbare en inpassbare aspecten in hun onderwijs."

Resultaten

Eind dit jaar komt er als eindproduct een doos met hulpmiddelen voor ondersteuning, een soort Eerste Hulp bij Authentiek Leren. De inhoud bestaat uit een DVD met voorbeelden van good practices, een CD Rom met didactische mogelijkheden als hulpmiddel en gereedschap bij authentiek leren in klasverband. Daarnaast bevat de doos onder andere een sprookje en stripverhaal die deze aanpak toelichten. Stok ziet de doos als een manier voor vergro-

ting van het draagvlak binnen het eigen instituut en tevens als hulpmiddel bij het internationaal curriculum van lerarenopleidingen die het nieuwe leren als verdieping binnen een verdieping binnen hun opleiding aanbieden. Naast de doos bevat de website, www.ALIE-project.com, voorbeelden van good practices. Het belangrijkste resultaat van ALIE vindt Stok de deelname aan het proces. De deelnemers leren veel van elkaar, omdat ze op de werkvloer hun aanpak, vorderingen en problemen toelichten. Dankzij deze persoonlijke en intensieve aanpak delen ze ook hun teleurstellingen. Zo toonden in Zweden de leerlingen in de leeftijd van twaalf tot vijftien binnen het projectonderwijs

Samenwerking universiteit en beroepsonderwijs

Een project in het Oostenrijkse plaatsje Krems laat volgens Stok zien dat samenwerking tussen scholen en universiteiten goede resultaten kan opleveren. Samen met studenten van een technische universiteit bouwden leerlingen van een bosbouwschool een voetgangersbrug over een rivier. Daar bestond grote behoefte aan omdat er geen trottoir was naast een drukke

doorgaande weg. Aan de overzijde van de rivier was genoeg ruimte, maar de middelen voor de bouw van een voetgangersbrug ontbraken. Twaalf leerlingen namen het initiatief voor de bouw van de brug en de aanleg van een voetpad aan de overkant. Ze bouwden een vernuftige constructie zonder spijkers of schroeven. De leerlingen voerden de onderhandelingen

met diverse partijen, maakten plannen en afspraken en droegen zelf de verantwoordelijkheid. Ze zijn er trots op dat de dorpsgemeenschap van hun inzet profiteert. Vakmatig leerden ze veel, maar de samenwerking met diverse partijen bracht het grootste leereffect. Stok: "Ook in Nederland zouden universiteiten en het beroepsonderwijs samen kunnen werken."

geen belangstelling voor de basisvaardigheden. Veel Zweedse scholen besteden daarom nu 's morgens al dan niet klassikaal aandacht aan de basisvaardigheden om 's middags pas over te schakelen op het projectonderwijs. Andere landen nemen dit over.

Teleurstellend

Het is moeilijk te achterhalen hoeveel Nederlandse scholen op dit moment profiteren van het ALIE-project. Wel weet Stok dat de Nederlandse bijdrage beperkt is. Uit andere landen wonen vertegenwoordigers van ministeries van onderwijs en landbouw, hoofden van grote instituten uit het beroepsonderwijs en directeuren van kleinere agrarische scholen de bijeenkomsten bij. Van de Nederlandse groene onderwijsinstellingen dragen enkele aoc's bij aan de website en daarnaast werken studenten van Stoas Hogeschool samen met collega's van de docentenopleiding in Wenen aan een curriculum met het authentieke leren als grondslag.

De geringe bijdrage kan volgens Stok verscheidene oorzaken hebben. Mogelijk kennen groene onderwijsinstellingen het ALIE-project onvoldoende of slokken de Nederlandse onderwijskundige ontwikkelingen te veel tijd op. Dat ons groene onderwijs weinig van buitenlandse partners kan opsteken zou ook een argument kunnen zijn. Stok plaatst hier enkele kanttekeningen bij: "Wanneer je de berichtgeving over natuurlijk leren volgt, is de vraag of wij werkelijk zo goed presteren gerechtvaardigd is." Daarnaast hebben Nederlandse docenten veel ideeën waarvan anderen ook kunnen profiteren: "Het probleem is dat er op de werkvloer talloze goede en innovatieve ideeën bestaan, die we niet terugzien bij het ALIE-project. De Nederlandse bijdrage zou zestig procent hoger kunnen zijn." Dat ALIE dit jaar eindigt, betreurt Stok. Bij een verlenging van drie jaar was het project nog beter uit de verf gekomen. Wel bestaat nog steeds de mogelijkheid innovatieve ideeën te delen. Daarnaast hebben de projectdeelnemers afgesproken elkaar ieder half jaar te ontmoeten en tevens hun vernieuwingen te delen met anderen in hun educatieve omgeving. □